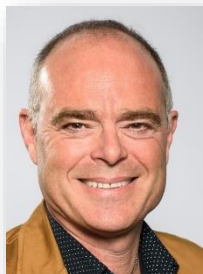

Solvabiliteitsversterking door mobilisatie van risico- en spaarkapitaal

Eric Van den Broele
Senior Manager
Research & Development
Graydon Belgium NV

Jean Baeten
Executive Manager
Competence Centre Taxation
& Investment
VBO-FEB

Christophe Ernaelsteen
Advisor Competence Centre
Economics & Business Cycle
VBO-FEB

Edward Roosens
Chief Economist & Executive Manager
Competence Centre
Economics & Business Cycle
VBO-FEB

ABSTRACT

The actual policy measures taken by the different governments focus mainly on the liquidity needs of the companies. The actual situation of the companies reveals the increasing solvency challenges. Some 20% of the companies who were healthy before the crisis, are now facing huge difficulties. Fiscal measures are needed to restore and pump up the solvency. This can be done via the company tax: recuperation of fiscal losses, self financing, deductibility of risk capital, tax credit for the increase of own funds. But the mobilisation of risk capital and savings is also needed via the launching of a COVID-19-taxshelter, a new version of the “Cooreman - De Clercq” stimulus in favour of investment in equities, the creation of quasi-own funds. Of course, an increased deductibility for investments or an acceleration of amortisations could be also helpful.

Intro

Het moratorium op faillissementen en de panoplie van steunmaatregelen helpen tienduizenden ondernemingen effectief sinds het uitbreken van de sanitaire en economische crisis in maart 2020. Toch staat bij vele ondernemingen het water nog steeds tot boven de lippen. Zonder verdere bijsturing stevenen we af op een faillissementengolf die onze economische heropbouw verder dreigt te belasten.

Graydon heeft in samenwerking met het VBO op 25 januari 2021 de white paper “Bij het aflopen van het moratorium op faillissementen – Waarnemingen en maatregelen” gepubliceerd. Dit artikel brengt een synthese van de white paper.

1. De toestand van de Belgische ondernemingen op 31 januari 2021

De gezondheidstoestand van de ondernemingen voor de eerste lockdown en de impact van de crisis op diezelfde ondernemingen is gekend door het Graydon-model dat uitgaat van de kapitaalsliquiditeit. Dit is het langlopend eigen en vreemd vermogen waarvan de vaste activa worden afgetrokken. Hierop worden enkele crisisgevoelige correcties toegepast, bijvoorbeeld op herwaarderingsmeerwaarden en achtergestelde leningen, alsook financiële vaste activa. Zo kan de behoefte aan bedrijfskapitaal worden berekend. Uiteraard wordt rekening gehouden met de jaaromzet. De schokbestendigheid kunnen inschatten is dus cruciaal. Het model wordt permanent gevoed met bijvoorbeeld info over het betaalgedrag van de ondernemingen en de genomen overheidsmaatregelen.

1.1. Ninegrid: de huidige toestand van de ondernemingen doorgelicht

De X-as op onderstaande figuur toont de toestand van de bedrijven op 12 maart 2020: te lezen in kolommen. De linkerkolom bevat die bedrijven die op 12 maart werden geïdentificeerd als ‘in zware moeilijkheden: 5,4% van de desbetreffende populatie. De middenkolom toont die bedrijven die beperkte moeilijkheden ondervonden. De rechterkolom geeft die bedrijven weer die tot 12 maart matig tot zeer gezond waren (86,6%).

Toestand van de Belgische jaarrekening publicerende ondernemingen op 4 januari 2021. Projectiedatum 31 januari 2021: toestand van die ondernemingen op het vermoedelijk einde van het tweede moratorium rekening houdend met alle steunmaatregelen genomen tot 1 januari 2021.

De lijnen op de Y-as projecteren de impact van de crisis zelf, inclusief de positieve effecten van de steunmaatregelen. De onderste lijn bevat ondernemingen die zeer zware moeilijkheden ondervinden door de crisiseffecten: die hebben nood aan onmiddellijke cash-injecties. De middenregel bevat aangetaste bedrijven die op de rand zitten van hun reserves. De bovenste lijn toont die ondernemingen die nog over ruim voldoende reserves beschikken.

De segmenten van de 9-Grid combineren de twee dimensies. Segment 3 valt onmiddellijk op: ondernemingen die tot 12 maart gezond waren maar nu, ondanks de steunmaatregelen, in zware moeilijkheden verkeren: 20,1% van de populatie of 84.940 ondernemingen. Uit de applicatie halen we dat er 336.790 personeelsleden worden tewerkgesteld. De bedrijven in dit segment hebben een totale injectiebehoefte ten belope van 68,1 miljard euro. Segment 6 toont die bedrijven die op 31 januari nog niet in acute nood verkeren maar op termijn onvermijdelijk verdere ondersteuning nodig hebben. We spreken hier over nog eens 4,3% van de populatie of 18.033 ondernemingen. Op hun beurt stellen die 71.544 mensen tewerk. Die bedrijven vertonen een gezamenlijke injectiebehoefte van 5,1 miljard euro.

Segment 9 projecteert die pre-crisis gezonde bedrijven die nu nog steeds over ruime reserves beschikken (62,2%). Binnen de bedrijven in segment 9 worden 1.897.282 personeelsleden tewerkgesteld. Zonder gebruik van steunmaatregelen beschikken ze over een totaal volume aan reserves ten belope van 866,4 miljard euro. In september 2020 bedroegen die reserves binnen segment 9 nog ruim 1.113 miljard euro. Het staat dus buiten kijf dat de bedrijven die voor de crisis gezond waren én nog over ruime reserves beschikken evengoed in groten getale onderhevig zijn aan de negatieve effecten van de COVID-crisis waarbij ze volop die reserves aanspreken.

Dit laatste is niet te veronachtzamen. Reserves die nu moeten aangesproken worden leiden mettertijd tot een verminderde capaciteit richting nieuwe investeringen. Het vermindert dus de slagkracht van onze ondernemingen op langere termijn.

Segment 7 is een buitenbeentje. Hier vinden we nogal wat bedrijven terug die voor de crisis – veelal zwak rendabel - als ‘on gezond’ geclassificeerd werden maar dankzij de steunmaatregelen uit het dal klommen. Slechts in zeldzame gevallen gaat het om bedrijven uit sectoren die daadwerkelijk kunnen gebruik maken van opportuniteiten die de sanitaire crisis biedt en zo een verhoogde activiteit en omzet kunnen ontplooiën. Veelal gaat het om ondernemingen die dankzij de steunmaatregelen zelf het nu – minstens theoretisch - beter doen dan voor de crisis¹.

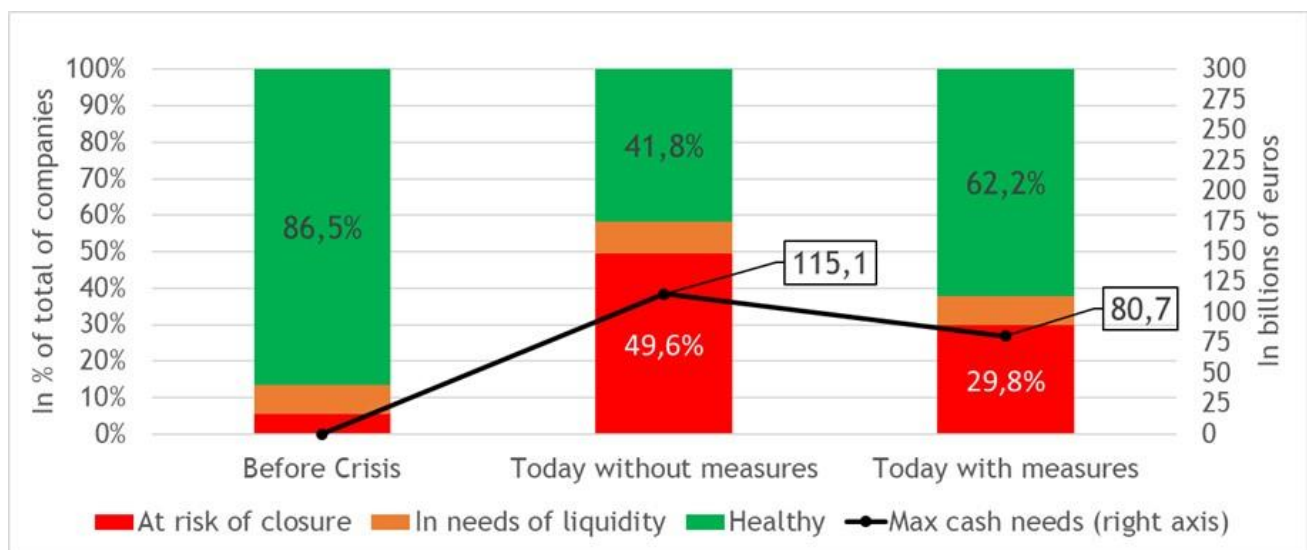
Selection: Federal, all companies with balance sheets, all measures (Federal + regional), projection on 31.01.2021								
Segment	Count		Injection need		Cach reserve		Full Time Equivalents (employment)	
		% on total	Volume in €	% on total amount	Volume in €	% on total amount		% on total
1	12 934	3,06%	2 977 567 199 €	3,69%			36 392	1,47%
2	17 961	4,25%	3 564 716 504 €	4,42%			49 365	1,99%
3	85 020	20,10%	68 059 820 867 €	84,36%			336 290	13,57%
4	1 013	0,24%	629 639 645 €	0,78%			3 462	0,14%
5	1 484	0,35%	304 047 751 €	0,38%			3 695	0,15%
6	18 033	4,26%	5 144 707 895 €	6,38%			71 544	2,89%
7	9 331	2,21%	0 €	0,00%	7 447 505 385 €	0,84%	31 785	1,28%
8	14 383	3,40%	0 €	0,00%	10 848 438 464 €	1,23%	48 209	1,95%
9	262 920	62,14%	0 €	0,00%	866 377 345 272 €	97,93%	1 897 282	76,56%
TOTAL	423 079	100%	80 680 499 860	100%	884 673 289 121	100%	2 478 026	100%

¹ Men kan zich dus zeer de vraag stellen of de steunmaatregelen die dergelijke bedrijven uit het slop halen zullen leiden tot een structurele verbetering van de operationele activiteit van desbetreffende ondernemingen. Anders gesteld: bij het wegvallen van de steunmaatregelen is de kans meer dan reëel dat net die bedrijven al op korte termijn terugvallen.

1.2. Het effect van de steunmaatregelen

De steunmaatregelen die op verschillende beleidsniveaus werden ontwikkeld hebben, het kan niet genoeg benadrukt worden, wel degelijk effect.

Zonder deze maatregelen zouden bij de aanvang van 2021 49,6% van de ondernemingen² in acute nood verkeren. Hun injectiebehoefte zou desgevallend opgelopen zijn tot 115,1 miljard euro. Dank zij de steunmaatregelen is dit percentage gereduceerd tot 29,8%. De steunmaatregelen hielpen dus 39,9% bedrijven verder. Toch is ook nu nog een injectiebehoefte van 80,7 miljard euro nodig om alle noodlijdende bedrijven te helpen.

Concentreren we ons op die bedrijven die voor crisis gezond waren maar nu, ondanks de maatregelen, in acute nood verkeren of ernaartoe glijden dan gaat het om 24,36% van de ondernemingen met een gezamenlijke injectiebehoefte ten belope van 73,2 miljard euro³. Binnen deze populatie worden 407.834 voltijdse equivalenten tewerkgesteld.

² De som van de bedrijven in de segmenten 1,2,3,4 en 7.

³ De som van de bedrijven in de segmenten 3 en 6. Zie hiervoor de tabel .in 1.1

1.3. Pre-corona gezonde bedrijven nu in acute nood (segment 3) : grootte van de ondernemingen

Workers	Total companies	Companies in segment 3		Liquidity needs companies in segment 3 (in billions €)	Mean liquidity needs companies in segment 3 (in €)	Median liquidity needs companies in segment 3 (in €)
0	184.422	25.682	13,9%	6,9	267.236	18.899
1-4	181.851	45.591	25,1%	8,7	191.588	46.530
5-9	26.166	7.235	27,7%	4,8	667.388	130.442
10-19	14.835	3.978	26,8%	26,6	6.689.277	271.441
20-49	9.931	2.108	21,2%	3,5	1.677.013	572.298
50-99	2.850	252	8,8%	7,2	28.548.951	932.504
100-199	1.452	49	3,4%	4,6	93.659.527	1.909.389
200-499	854	32	3,7%	1,6	49.144.928	4.647.050
500-999	267	8	3,0%	1,5	192.887.696	6.962.230
+1000	181	5	2,8%	2,6	517.790.495	77.832.175
Total	422.809	84.940	20,1%	68,1	801.269	44.807

Kolom 1 toont het aantal ondernemingen naar grootte in functie van het aantal werknemers. Niet verwonderlijk: ons land bijzonder veel ondernemingen die wel een jaarrekening publiceren maar geen personeel tewerkstellen (184.422). In het bijzonder de regionale matregelen betekenden voor die groep ondernemingen een belangrijke steun. Per 31 januari 2021 zien we dat binnen de deelpopulatie 'bedrijven die voor de crisis gezond waren en geen werknemers tewerkstellen' 'slechts' 13,9% acute problemen ondervindt. Die laatste ondernemingen hebben een injectiebehoefte ten belope van 6,9 miljard euro met een mediaan-injectiebehoefte van 18.899 euro.

Verhoudingsgewijs vinden we het grootst aantal bedrijven met moeilijkheden als gevolg van de covid-crisis terug binnen de populatie ondernemingen die tot 50 personeelsleden tewerkstellen. Deze populatie kent een gezamenlijke injectiebehoefte van 43,6 miljard euro. Algemeen geldt dat hoe meer werknemers het noodlijdende bedrijf tewerkstelt hoe groter de mediaan injectiebehoefte is. Zo bijvoorbeeld heeft het mediaanbedrijf binnen de populatie in segment 3 dat tussen 5 en 9 werknemers tewerkstelt een mediaanbehoefte van 130.442 euro terwijl het mediaanbedrijf uit de populatie binnen segment 3 dat 20 tot 50 werknemers tewerkstelt een injectiebehoefte van 572.298 euro.

Grotere bedrijven met aanmerkelijk meer werknemers blijken verhoudingsgewijs over uitgebreidere reserves te beschikken. Velen spreken die nu volop aan. Enerzijds vinden we binnen de populatie grotere ondernemingen meer robuuste bedrijven en dus minder bedrijven in acute injectienood. Anderzijds kunnen op korte termijn mogelijke debacles of diepgaande herstructureringen van de

ongeveer 347 grotere bedrijven in hoge nood als gevolg van de crisis een belangrijke hypotheek vestigen op de werkgelegenheid.

1.4. Impact naar activiteitensector van de ondernemingen

Sector	NACE	% in segment 3	Sector	NACE	% in segment 3
HORECA	I	42,6%	Vastgoedactiviteiten	L	21,6%
Recreatieve en andere activiteiten	R+S+T	32,0%	Winning van delfstoffen	B	21,2%
Andere industrieën	CJ+CK+CM	25,6%	Vervaardiging tekst van	CB	20,5%
Houtindustrie en papierindustrie	CC	25,3%	Bouw	F	20,1%
Cokesvorming en geraffineerde aardolie	CD	25,0%	Gespecialiseerde activiteiten	M+N	17,7%
Vervoer	H	24,3%	Elektriciteits- en waterproductie	D+E	14,2%
Metallurgie	CH	24,1%	Verzekeringsactiviteiten	K(65-66)	14,0%
Landbouw, bosbouw en visserij	A	24,0%	Chemische industrie	CE	13,4%
Vervaardiging van voedingsmiddelen	CA	23,0%	Gezondheid en sociale acties	Q	13,1%
Auto industrie	CL	23,0%	Financiële activiteiten	K(64)	12,9%
Kunststofindustrieën	CG	22,6%	Informatie en communicatie	J	12,1%
Handel	G	21,7%	Farmaceutische industrie	CF	7,5%

De problemen horeca en de evenementensector zijn een voortdurend en terecht aandachtspunt. Respectievelijk 42,6% van alle horecazaken en 32% van de bedrijven binnen de evenementensector zijn dermate geraakt dat ze per 31 januari in een acute situatie verkeren.

Echter, de aandacht voor die sectoren doet vergeten dat zo goed als elke activiteitensector een veelheid aan bedrijven telt die door de effecten van de sanitaire crisis in moeilijkheden zijn verzeild, terwijl ze voordien in goeden doen waren. In sectoren als de metaalnijverheid, de transportsector, de landbouw en de voedingsnijverheid, en de auto-industrie bevindt telkens ongeveer een kwart van de bedrijven zich in bijzonder zwaar weer terwijl ze tot 12 maart 2020 goed presteerden.

Een vijfde van de handelszaken, de immobiëlesector, de textielnijverheid en de bouwnijverheid bevindt zich in diezelfde situatie.

Het zal meer verwondering wekken vast te stellen dat ook binnen traditioneel als bijzonder stevig gekend staande sectoren nu ook een belangrijke groep bedrijven het bijzonder moeilijk heeft. Zo bijvoorbeeld de chemische nijverheid waar ruim 13% van de populatie met acute crisisproblemen kampt. Zo ook specifieke takken binnen de gezondheidszorg maar evengoed binnen de sector van de informatie en communicatie.

2. VBO-voorstellen: solvabiliteit en groei van ondernemingen

2.1. Fiscale maatregelen om de solvabiliteit op lange termijn te ondersteunen

2.1.1. Herstel en versterking van de solvabiliteit via de vennootschapsbelasting

Een 'solvabiliteitsplan' met krachtdadige financiële en fiscale maatregelen, gecoördineerd tussen alle bestuursniveaus, is onontbeerlijk om dat te voorkomen.

2.1.1.1. Recuperatie van fiscale verliezen: coronareserve

Om de liquiditeit van de ondernemingen te blijven ondersteunen en tegelijk hun solvabiliteit te versterken, komt het erop aan dat ze hun fiscale verliezen te wijten aan de crisis zo snel mogelijk kunnen recupereren. Zo kunnen ze snel hun balans weer aanzuiveren en staan ze sterker in hun heropstart na de epidemie. De begrotingskosten voor de Staat zijn van korte duur, het gaat louter om een verschuiving in de tijd. Op langere termijn zal ze er zelfs bij winnen: door ondernemingen te ondersteunen, krijgen die meer armslag om extra winst te boeken, en dat is dan weer goed voor de fiscale inkomsten.

Ter herinnering: de **coronareserve** werd **ingevoerd door de wet van 23 juni 2020**. Het gaat om een 'carry back'-stelsel om de ondernemingen toe te laten de exploitatieverliezen die ze in 2020 hebben geleden, sneller terug te vorderen, door ze te boeken op de winsten van vorig jaar (voor de zelfstandigen wordt een gelijkaardige maatregel voorzien). Op die manier kan er een coronareserve worden aangelegd in de belastingaangifte voor vorig boekjaar, op basis van een raming van de verliezen in 2020. Dat geeft de ondernemingen ademruimte, door ze de mogelijkheid te bieden om een teveel aan voorafbetalingen te recupereren en/of eventuele belastingsupplementen te vermijden. Er zijn wel een paar voorwaarden aan verbonden. Zo mag de reserve de winst van vorig jaar niet overschrijden en ook maximaal 20 miljoen euro bedragen. En er zijn ook gepaste straffen voorzien indien de reserve meer dan 10% van de reële verliezen voor 2020 bedraagt.

Om maximaal impact te hebben, is het nodig dat de betrokken belastingaangiftes zo snel mogelijk ingekohierd worden.

Merk op dat deze maatregel niet geldt voor ondernemingen die dividenden uitkeren en/of die banden hebben met belastingparadijzen.

Bovendien biedt hij geen oplossing voor ondernemingen die al verlies leden in het vorige boekjaar. Tot slot kunnen ondernemingen die hun boekjaar niet afsluiten op 31 december op die manier de verliezen van 2020 slechts deels dekken, aangezien de facto enkel de verliezen vastgesteld tussen 13 maart en 31 juli 2020 in aanmerking kunnen worden genomen.

2.1.1.2. Zelffinanciering

Vennootschapsbelasting: heropbouw van de eigen middelen

De wet van 19 november 2020 heeft tot doel bedrijven in staat te stellen hun eigen middelen herop te bouwen.

Naar rato van het verlies in 2020 kan een vrijgestelde 'herstelreserve' worden aangelegd, aangerekend op de winsten in 2021 tot 2023 en geboekt bij de vrijgestelde reserves op de passiefzijde van de balans. De aangelegde reserve zal wel aan een onaantasbaarheidsvoorwaarde moeten voldoen om vrijgesteld te blijven.

Merk op dat deze maatregel niet geldt voor ondernemingen die dividenden uitkeren en/of die banden hebben met belastingparadijzen. Die reserve wordt overigens belastbaar als later alsnog dividenden worden uitgekeerd, voor zover de personeelskosten van het jaar van uitkering lager zijn dan die ingeboekt in 2019 (zo zal een kostendaling van 10% leiden tot een belasting van 10% op de vrijgestelde reserves).

2.1.1.3. Andere voorstellen

Er bestaan nog andere technieken om ondernemingen aan te zetten tot zelffinanciering, denken we aan de aftrek voor risicokapitaal. Deze maatregel zou best versterkt en hervormd worden in overeenstemming met het Europees model en beperkt blijven tot kleine – en liefst ook middelgrote – ondernemingen. Deze maatregel is bijzonder stimulerend voor bestaande aandeelhouders die nieuw kapitaalsinjecties zouden moeten doen. Het VBO formuleerde al een voorstel om de aftrek voor risicokapitaal te hervormen, weer toe te spitsen op enkel kleine ondernemingen en om het tarief (dat nu bijna nul bedraagt) te verhogen.

Een andere methode om de inbreng van risicokapitaal in kleine ondernemingen te stimuleren, is een belastingkrediet voor de aangroei van het eigen vermogen, een maatregel die werd ingevoerd met de wet van 20 december 1995, maar werd afgeschaft met de invoering van de notionele interestaftrek. Dat krediet beliep 7,5% (met een plafond van 19.850 euro) van de verhoging van het kapitaal ingebracht in geld gedurende het belastbare tijdperk. Het kon

overgedragen worden naar maximaal drie boekjaren. Die maatregel zou, uiteraard in aangepaste vorm, heel snel heringevoerd kunnen worden.

2.1.2. Solvabiliteitsversterking door mobilisatie van risico- en spaarkapitaal

De (vorige en huidige) regering had vooral aandacht voor maatregelen die zelffinanciering moesten aanmoedigen om de eigen middelen opnieuw samen te stellen en aan te vullen. Voor ondernemingen in moeilijkheden (die voor de crisis gezond waren) en wier winstgevendheid in 2020 en de komende jaren op de helling staat, is zelffinanciering echter geen oplossing om de eigen middelen weer op te bouwen en de solvabiliteit te versterken (een vereiste om leningen te kunnen krijgen).

Die ondernemingen hebben vooral nood aan een herkapitalisatie door de inbreng van (quasi-)risicokapitaal. Al naargelang het geval is een banklening (waarborg), een achtergestelde schuld (waarborg), converteerbare obligaties en/of een kapitaalsverhoging (of een mix van mechanismen) denkbaar. Een groot deel van de bevoegdheden ligt bij de gewesten, die hun plannen, die voornamelijk gericht zijn op kleine ondernemingen, al hebben goedgekeurd.

Ook op het federale niveau moet de fiscaliteit haar rol spelen om die 'externe' financiering in risicokapitaal aan te moedigen, bv. om de hogere risico's en vermoedelijk lagere rendementen die de investeerders zullen moeten ondergaan als gevolg van de crisis, te compenseren.

2.1.2.1. 'COVID-19'-taxshelter

De wet van 15 juli 2020 voorziet al in een tijdelijke versterking van de taxshelter voor kleine ondernemingen en niet enkel voor de startups en scale-ups. Een 'COVID-19'-taxshelter werd inderdaad ingevoerd. Die geldt voor alle kleine ondernemingen waarvan de omzet voor de periode van 14 maart 2020 tot en met 30 april 2020 met minstens 30% is gedaald ten opzichte van de omzet in dezelfde periode van 2019. Het voorziet in een belastingverlaging van 20% voor de sommen (maximum 100.000 euro) die Belgen besteden aan nieuwe aandelen of aandelen op naam die ze verwerven via inbreng in geld en waarop ze rechtstreeks intekenen naar aanleiding van een kapitaalsverhoging van 14 maart 2020 tot en met 31 december 2020 (en die ze ten laatste op 31 december 2020 volledig hebben volgestort).

Het VBO vroeg een uitbreiding van de maatregel om rekening te houden met de tweede golf van de epidemie. De maatregel werd daarna gereactiveerd tot 31 augustus 2021.

Die taxshelter kan naast de bestaande taxshelter voor de startups en scale-ups – die liefst versterkt zouden worden - bestaan. Voor deze laatste heeft de regering beslist om een informatiecampagne te organiseren.

2.1.2.2. Oprichting van een overheidsfonds – Nieuwe versie van ‘Cooreman - De Clercq’

Voor kleine en middelgrote ondernemingen is de oprichting denkbaar van een overheidsfonds met staatswaarborg, in eerste instantie gefinancierd door de institutionele beleggers en door de gewestelijke Investis (als aanvulling van wat er nu al bestaat op gewestelijk niveau) onder het beheer van een team van professionals. Een dergelijk fonds zou kunnen helpen om te bepalen welke rendabele ondernemingen steun moeten krijgen.

Dat is het *Equity Support Mechanism* geopperd door de ERMG, dat de vorm zou krijgen van een Transformatiefonds zoals voorzien in het regeerakkoord. Dat fonds zou moeten worden uitgebreid tot openbaar spaargeld en privé-investeerders.

Voor particulieren kan een fiscale steun worden overwogen voor een dergelijk fonds. Inspiratie hiervoor kan worden gevonden bij de maatregelen die begin jaren 80 werden getroffen in het kader van de KB's 15 en 150. Belgische particuliere ingezetenen die in het fonds investeren zouden een belastingverlaging kunnen krijgen van 30% op een maximumbedrag van 1.000 EUR (of meer).

2.1.2.3. Quasi-eigen middelen

Quasi-kapitaal (achtergestelde leningen, converteerbare obligaties) is ook een optie, weliswaar mits een (tijdelijke) vrijstelling van de roerende voorheffing op de interesten.

Kredietgevers die de crowdlending van een startup financieel willen ondersteunen (volgens de voorwaarden uit art. 15 van het WVV), kunnen voor het boekjaar 2019 al een vrijstelling van roerende voorheffing op de interesten van de lening bekomen ten belope van de eerste schijf van 15.320 euro. De ERMG heeft voorgesteld om het plafond op te trekken, als maatregel om de solvabiliteit van de kleine ondernemingen te ondersteunen.

Voor grote(re) ondernemingen wordt verwezen naar de rol van de FPIM binnen de ERMG, te weten een gedelegeerde opdracht om individueel tussen te komen bij de geïdentificeerde ondernemingen. Voor andere bedrijven zou het Transformatiefonds, zoals beschreven in deel 2.1.2.2, zou gebruikt kunnen worden om quasi-inbrengen te doen.

2.2. Ondersteuning van de groei via de vennootschapsbelasting

Het regeerakkoord is heel karig met steunmaatregelen voor groei en investeringen. Die maatregelen zijn bovendien enkel bestemd voor kleine ondernemingen.

2.2.1. Verhoogde aftrek voor investeringen

De verhoogde aftrek voor investeringen van 25% werd verlengd door de wet van 15 juli 2020 voor investeringen gedaan tussen 12 maart en 31 december 2020. Het regeerakkoord voorziet een nieuwe verlenging voor 2021 en 2022, die werd uitgevoerd door de laatste programmawet. Deze maatregel zou best veralgemeend worden. Als alternatief voor de niet-kleine ondernemingen, kan ook gedacht worden om in hogere percentages te voorzien voor investeringen in een aantal cruciale transitie (digitaal, e-commerce, energie en klimaat...).

Bovendien zou de investeringsaftrek (en het belastingkrediet voor O&O) bijgeschaafd kunnen worden door tijdelijk een terugbetaling van de belastingbesparing te voorzien indien de winsten voor het betreffende jaar onvoldoende blijken, eerder dan de onverrichte aftrek uit te stellen in de tijd.

2.2.2. Versnelde afschrijvingen

Een ambitieuze, tijdelijke afschrijvingsgrondslag zou welkom zijn voor de investeringen inzake transitie. De technieken bestaan, ze tijdelijk herinvoeren zou een goed idee zijn, denken we aan degressieve afschrijvingen of lineaire afschrijvingen aan 100% of 50%.

3. Ondernemers voor ondernemers: investeringen stimuleren

Louter rekenen op de overheid om elke injectiebehoefte te lenigen is de waanzin nabij. Dat beseffen onze overheden al te goed. Een uitbreiding van bijvoorbeeld de win-winlening, de proxy-lening of de "*prêt coup de pouce*" moet de spaarder overhalen tot transfer van zijn spaarcentjes naar de echte economie. Een mooie gedachte. Maar zeker in tijden van onzekerheid is de spaarder in belangrijke mate risico-avers.⁴

---

⁴ Uiteraard geldt hier dat ook de win-win lening een positieve bijdrage kan leveren aan het 'herkapitaliseren' van ondernemingen. Recente rapporten tonen ook het succes ervan. Belet niet dat de gemiddelde spaarder privé-bijzonder risico-avers is en dat daarom het massaal mobiliseren van spaargelden eerder utopisch lijkt.

De overheid zal sterk moeten inzetten op (fiscale) hefboomeffecten om die bedrijven die nog over sterke reserves beschikken te motiveren om te investeren in die bedrijven die door de crisis noodlijdend zijn geworden. Gelukkig telt onze economie ruim 60% bedrijven die de impact van de crisis tot nog toe goed doorstaat nog beschikt over ruime reserves.

Ondernemers voor ondernemers: zo bijvoorbeeld kunnen we het verlenen van extra betalingsuitstel fiscaal stimuleren. Doe dat bijvoorbeeld door een fiscaal voordeel dat net iets hoger is dan de winstderving. Opnieuw creëer je, net zoals het de bedoeling was van het bancaire garantiefonds, een enorm multiplier effect. Voor de steunverlenende ondernemer zijn de voordelen niet te onderschatten: continuïteit in de klantenportefeuille, creëren van goodwill en loyaliteit, retentie, ... Ook hier is er nood aan een driedimensionaal inzicht, een duidelijk referentiekader: het onderscheid tussen die ondernemingen die pre-crisis quasi failliet waren en diegenen die getroffen zijn door de crisis zelf, gekoppeld aan duidelijke, door onze overheden geïnitieerde maatschappelijke keuzes. Deze laatste kunnen op hun beurt geïmplementeerd worden en fiscaal gestimuleerd door het antwoord op de vraag welke bedrijven ook maatschappelijk gezond waren of kunnen worden bijvoorbeeld.

En hoe stimuleer je dat de ondernemer zichzelf ondersteunt? Dat hij inderdaad zijn eigen privévermogen opnieuw durft ter beschikking stellen van zijn onderneming? Het revaloriseren van de vermaledijde notionele intrestaftrek is hierbij een mogelijke piste.

Ook ondernemers moeten weten waar ze voor staan. Zonder een duidelijk beleid en een efficiënte uitvoering viert onzekerheid hoogtij. De solidaire ondernemer moet weten dat de klacht van een andere schuldeiser niet leidt tot het faillissement van zijn klant. Nefast voor de punch die ondernemingen vandaag meer dan ooit nodig hebben.

Of het nu banken, business angels, aandeelhouders of crowdfunders zijn, allen hebben diezelfde duidelijkheid nodig. Omdat financieren bijzonder moeilijk wordt in deze onzekerheid. De risico's en zekerheden moeten duidelijk zijn. De keuzes ook. Kortom, de stakeholders hebben behoefte aan gecoördineerde basiskeuzes, een duidelijk referentiekader.

De stakeholders hebben er dus alle belang bij op dezelfde golflengte te zitten en de uitvoering van keuzes gecoördineerd te organiseren. En dat kan alleen op basis van eenduidige en duidelijke criteria gebaseerd op even concrete data die die richting geven zodat duidelijke inzichten omgezet kunnen worden in concreet beleid.